

**ІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«__» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ І ЕКОЕТИКА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни

**0201 Культура
6. 020101 Культурологія
Бакалавр
Культурологія
культурологія
обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології;*

Затверджено

«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

_____ (Панченко В.І.)

Протокол № ____ від «_____» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 201__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –є культурологічне осмислення процесу формування і розвитку екології культури та екоетики як нових духовно-моральнісних парадигм у сучасному соціокультурному процесі, щодо розуміння специфіки їх прояву, функціонування та співвіднесення з суспільними явищами, а також задля розуміння їхнього практичного потенціалу у збереженні природної та культурної спадщини та пошуку ціннісних орієнтацій у вирішенні різноманітних дилем сучасних соціокультурних практик.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку історико-культурного процесу; основні культурологічні теорії та методи культурологічних досліджень, методи філософії культури, культурної антропології, соціальної екології, культури повсякденності, а також естетики, соціології культури.

2. Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо аналізу екологічних ситуацій та явищ в сучасних соціокультурних реаліях; застосовувати основні принципи та напрямки в аналізі сучасних еколого-орієнтованих практик та можливих шляхів вирішення дилем; виявляти особливості та роль екології культури та екоетики у збереженні природної та культурної спадщини

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та інтегрованою інформацією щодо екологічних реалій; розуміння історико-культурних закономірностей стосовно теоретичних та практичних питань еколого-охоронних явищ та подій в умовах глобалізації; використання іншомовних екологічних та охоронних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Екологія культури та екоетика» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у VII семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна узагальнює та систематизує уявлення про екологію культури та екологічну етику, їх функціонування, соціокультурне значення збереження природної і культурної спадщини у практиці сьогодення. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки та проблематику екології культури як нової галузі культурологічного знання та знайомить студентів із основними напрямками екологічної етики. Розглядаються особливості розвитку даних напрямків та їх співвідношення і роль у сучасній культурі. Послідовно аналізуються особливості їх розвитку та становлення в аспекті еколого-охоронної свідомості та діяльності, а також їх прояви в сучасних природоохоронних практиках по відношенню до природної та культурної спадщини. Акцентується увага на засвоєнні духовного досвіду минулого у розумінні глобальних та локальних процесів сьогодення, його співвіднесенні із власним досвідом, етико-естетичними та екологічними цінностями адекватними сучасним вимогам постмодерного світу.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про сучасні дослідження феномену культури у сфері екології культури та екологічної етики, як нових парадигм розвитку, збереження природної і культурної спадщини в практиці сьогодення. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях стосовно розуміння сучасних глобальних та локальних процесів, а також вміти здійснювати аналіз та експертну оцінку щодо багатоманітності проявів даних парадигм на практиці.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання	Методи викладання	Методи	Відсоток у
--------------------	-------------------	--------	------------

(1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		і навчання	оцінювання	підсумковій оцінці 3 дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, теоретичні основи досліджень екології культури та екоетики, їх структурні компоненти що склалися в культурологічному знанні та їх місце в системі «природа-людина-суспільство»;	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	6
1.2	загальні та специфічні підходи, концепції у галузі екології культури та екоетики	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь	6
1.3	основні своєрідності історичної еволюції відносин людини і природи та їх сучасне функціонування	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	7
1.4	зміст та основні напрямки розвитку характерних виявів основних компонентів екології культури та екоетики	Самостійна робота	Конспект першоджерел	6
1.5	шляхи формування та актуальні проблеми екології культури та екоетики	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота	7
1.6	Особливості Конвенцій про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини та діяльність комітетів по охороні культурної та природної спадщини	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження,	8
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури досліджень в сфері екологічної етики та екології культури	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді,	4
2.2	аналізувати різні підходи та теорії щодо проблем екології культури та екоетики як цілісного екокультурного розвитку	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, пояснення до конспекту першоджерел	4
2.3	здійснювати дослідження тенденцій та можливих перспектив розвитку екології культури та екоетики, а також давати їм оцінку	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, , письмова контрольна робота	4
2.4	Аналізувати та надавати експертну оцінку сучасних проблем екології культури та екоетики з позиції власного знання та етичного обґрунтування їх вирішення	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
2.5	виявляти власну громадську позицію стосовно охорони	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії,	4

	природної та культурної спадщини та вирішення екоетичних конфліктів в контексті сучасних екологічних та правових механізмів і екологічних законів у збереженні природної та культурної спадщини			
2.6	готувати рекомендації та матеріали щодо еколого-охоронної діяльності організацій та комітетів по охороні культурної та природної спадщини	Самостійна робота	Презентація, доповідь	7
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді,	5
3.2	презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
3.3	вести дискусії стосовно питань ролі правового забезпечення охорони культурної та природної спадщини	Семінари	Дискусії	6
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	5
4.2	самостійно аналізувати та вирішувати завдання, пов'язані з екологічними та правовими механізмами у збереженні природної та культурної спадщини.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
4.3	нести відповідальність за достовірність проведених досліджень з екологічної проблематики в міжнародному праві та міжнародних деклараціях та рішеннях	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	6

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена розгляду процесу формування і розвитку екології культури у сучасному соціокультурному просторі (предмет, завдання, основні напрямки та особливості функціонування та формування екології культури)

Друга частина курсу присвячена розгляду особливостей становлення екологічної етики, етапам її розвитку та методологічним установам сучасної екоетики, основним етичним принципам та етико-екологічній проблематиці в міжнародних та вітчизняних правових документах, а також аналізу екологічних проблем сучасності та можливих шляхів вирішення даних дилем

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але має місце недостатня аргументація в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві неточності.

Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

2 бали – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

Тестові завдання:

4 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання

1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми

Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies)

20 –балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору співвідношення етичних та екологічних цінностей, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в навколишньому середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення даної проблеми у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

15 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору співвідношення етичних та екологічних цінностей, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в навколишньому середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

Аналіз-есе:

4 бали -студент здійснює етичний аналіз в екологічній сфері із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

2 бали- студент здійснює аналіз екологічної проблематики, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

8.2 Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь ¹	До теми 2-7 впродовж семестру	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25

Доповнення, участь в дискусіях	До теми 2-7впродовж семестру	«2» x 5 = 10	«3» x 5 = 15
Конспекти першоджерел ²	До теми 2,3,5,6	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Тестові завдання	Теми 1-4, 5-8	«1»x2= 2	«4»x2=8
Самостійна індивідуальна робота ³	Проведення самостійного дослідження ситуаційного аналізу з етико-екологічної проблематики (узагальнення та інтерпретація отриманих результатів) До теми 1-8 , наприкінці листопада	«15» x 1 = 15	20» x 1 = 20
	Аналіз-есе фільму з еколого-етичної проблематики Теми 1-4,8 наприкінці жовтня	«2» x 1 = 2	«4» x 1 = 4
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Осмислення феномену екологія культури				
1	Тема 1. Екологія культури та екологічна етика як предмети теоретичного аналізу	2		8
2	Тема 2. Етапи розвитку та становлення екології культури як нової галузі знань	2	2	9
3	Тема 3. Світоглядно-правове підґрунтя екології культури	2	2	9
4	Тема 4. Сучасні парадигми розвитку екології культури	2	2	10
Частина 2. Екологічна етика та природоохоронна діяльність				
5				
6	Тема 5. Предмет та історія становлення екологічної етики	2	2	9
7	Тема 6. Етапи розвитку та методологічні установки сучасної екологічної етики	2	2	8
8	Тема 7. Етичні принципи та етико-екологічні проблеми в міжнародних та вітчизняних документах	2	4	9
9	Тема 8. Основні принципи екологічної етики та їх втілення в діяльності природоохоронних рухів	2	2	5
	Індивідуальна самостійна робота (Case-studies) Здійснити пошук дилемної екологічної ситуації, що мала місце в останній час в суспільстві			5
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	17	17	74

Загальний обсяг 108 год., в тому числі:

Лекцій - 17 год.

Семінари - 17 год.

Самостійна робота - 74 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

2. Борейко В.Е. Краткий курс экологической этики / В.Е. Борейко. – К.: Киевский эколого-культурный центр, 2004. – 72 с.
3. Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности: Сб. научн. статей- М.: Прогресс, 1990. - 495 с. 1.
4. Екологія і культура // Крисаченко В.С., Кримський С.Б., Голубець М.Л. і ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 260 с. 2.
5. Когай Е.А. Экология культуры: предметное поле исследования // Социально-гуманитарные знания. 2002. № 5.
6. Лихачев Д.С. Экология культуры. Режим доступа до ресурсу: <http://likhachev.lfond.spb.ru/articl100/Russia/ekolog.pdf>
7. Леопольд О. Календарь песчаного графства. - Режим доступа: <https://www.litmir.me/br/?b=184251>
8. Моїсеєв Н. Н.. Человек и ноосфера.- М.: Молодая Гвардия, 1990 – 351 с.
9. Неш Р. Права природы: история экологической этики. - К.: Киевский эколого-культурный центр, 2001.-178 с
10. Прикладна етика. Навч. посіб./ За наук. ред. Панченко В. І. – К.: «Центр учбової літератури»,2012. – 392 с.

Додаткова:

1. В предверии философии. Духовные искания древнего человека // Франкфорт Г., Франкфорт Г.А., Дж.Уилсон, Т.Якобсен. - Санкт-Петербург.: Амфора, 2001. -313 с.
2. Василенко Л.И. Антропоцентризм и его экологическая критика // Вопросы философии. – 1983, № 6. – С. 153-161.
3. Вернадский В.И. Размышления натуралиста. Кн.2. Научная мысль как планетное явление. – М.: Наука, 1977. – 191 С.
4. Гвишиани Д.М. Римский клуб. История создания, избранные доклады и выступления. М., 1998.
5. Гумилёв Л.Н. Этносфера: история людей и история природы. – М., 1993.
6. Гусейнов А.А. Природа как ценность культуры // Экология, культура, образование. М., 1989. С. 5-11.
7. Данилов-Данильян В.И. Возможна ли “коэволюция природы и общества”? // Вопросы философии. - 1998. - №8. - с.15-25.
8. Екологія і культура // Крисаченко В.С., Кримський С.Б., Голубець М.Л. і ін. – К.: Наукова думка, 1991. – 260 с.
9. Ермолаева В.Е. Ноосфера. Экологическая этика и глубинная экология. // Стратегия выживания: космизм и экология. - М.: 1997. - С.101-110.
10. Киселев Н. Мировоззрение и экология. – К., 1990.
11. Когай Е.А. Экология культуры: предметное поле исследования // Социально-гуманитарные знания. 2002. № 5.
12. Конвенция и рекомендации по сохранению культурного наследия. -Женева 1985
13. Крисаченко В., Хилько М. Екологія. Культура. Політика. – К., 2002.
14. Ляшко Л. Екологічна естетика: до постановки проблеми / Л. Ляшко // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філософія. - 2013. , Вип.12. С. 210-220.
15. Методическое пособие по подготовке номинаций природных объектов для включения их в список Всемирного наследия ЮНЕСКО. М.: «Луч», 2000. 96 с.

16. Моисеев Н. Н. Еще раз о проблеме коэволюции // Вопросы философии. 1998. № 8. С. 26
17. Печчеи А. Человеческие качества. М., 1980.
18. Прохорова И.А. Экологическая этика и биоцентризм: анализ философских подходов // Стратегия выживания: космизм и экология. –М.: 1997. –С. 111-120.
19. Рихліцька О.Д. Філософсько-культурологічні аспекти екології культури./ Гілея //Науковий вісник №90(11), - К., 2014, с. 284-287
20. Роль екологічних організацій і рухів у формуванні екокультури (на прикладі України та Польщі) /Білявський Г., Нагорнюк О.,Собчик В. //Відп. За створення і сталий розвиток у Центральній і Східній Європі: досвід Польщі і України: мат.міжнар.наук.-пркт.конф. Ужгород, 7-9 грудня 2007.-с.52-57
21. Толстоухов А.В., Хілько М.І. Екобезпечний розвиток: Пошук стратегій. / А.В. Толстоухов, М.І. Хілько. – К.: Знання України, 2001.
22. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України: аналіз ресурсо-екологічних і природо-охоронних проблем// Вісник НАНУ.-2002.-№2.-С.31-40
23. Швейцер А. Благоговіння перед життям.- М.,1992 – 576с